

Тема: **КОНСТРУЮВАННЯ З ПАПЕРУ, ПРИРОДНИХ ТА
ПОКИДЬКОВИХ МАТЕРІАЛІВ**

План

1. Художня діяльність й розвиток особистості дітей.
2. Зміст навчання конструювання з паперу, природного та інших матеріалів в різних вікових групах.
3. Методи та прийоми навчання.

Література

1. Базулина Л.В. 100 поделок из природных материалов – Ярославль.: Академия развития. 2001.
2. Гульянц Э.К., Базин И.Я. Что можно сделать из природного материала. – М.: просвещение 1991.
3. Гомозова Ю.б. Калейдоскоп чудесных ремесел. – Ярославль.: Академия развития. 1991.
4. Долженко Г.И. 100 поделок из бумаги. – Ярославль.: Академия развития. 2001.
5. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию // Под. ред. Т.С.Комаровой – М.: просвещение 1991 //
6. Нагибина М.И. Природные дары для поделок и игры. – Ярославль.: Академия развития. 1997.
7. Нагибина М.И. Из простой бумаги мастерим как маги. – Ярославль.: Академия развития 2000.
8. Нагибина М.и. Чудеса для детей из ненужных вещей. – Ярославль. Академия развития 1998
9. Петрова И.М. Волшебные полоски для самых маленьких – Санкт-Петербург: Детство – ПРЕСС 2000
10. Черныш И.В. Поделки из природных материалов – М.: АСТ – ПРЕСС 1999

Прилучити дітей до краси й гармонії у світі до мистецтва, збудити її творчі нахили, бажання оволодіти різними видами художньої діяльності - важливе завдання вихователя.

Заняття з художньої праці формують у дошкільнят морально-естетичні уявлення, розвивають ініціативу і творчість, розумові здібності, логічне мислення, сприяють прояву особистих нахилів і здібностей.

В.Д. Сухомлинський зазначав: "Народна педагогіка, яка знає чарівну силу праці, відкрила перед нами нові джерела виховної мудрості. Ми переконалися, що тільки в праці, де є піт, мозолі і втома, людське серце стає чутливим, ніжним".

І саме художня праця забезпечує різнобічну діяльність дітей з різними матеріалами: з папером та картоном, з тканиною, природними матеріалами.

Різноманітні за своїм зовнішнім виглядом і технічними особливостями, матеріали створюють невичерпні можливості для розвитку дитячої фантазії, стимулюють до нових пошуків.

Значення різних видів діяльності для розвитку особистості дітей відзначали як педагоги минулого так і сучасні: Я.А. Колинський., Д.Лонк, Ф.Фребель, О.М.Водовозова, С.О.Фльоріна, Л. Топойкова, Л.Куцакова та інші. Д.Лонк вважав, що краща іграшка для дитини буде та, яку він створив своїми руками. В процесі роботи з тканиною, папером, природними чи покидьковими матеріалами діти пізнають властивості різних матеріалів, змогу їх перетворення та використання в різних композиціях. В процесі створення поробок у дітей закріплюються еталони форми, кольору, формуються чіткі та повні уявлення про предмети та явища навколишнього життя.

Робота з різними матеріалами дозволяє педагогу розвивати трудові навички та вміння: вміння користуватися пензликом та клеєм, прийомами з'єднання деталей, створення виразного образу в різних техніках.

Педагоги та психологи, які займалися проблемою розвитку художньої творчості й здібностей дітей, відзначають, що різні види продуктивної діяльності впливають на розвиток здібностей до творчої діяльності. Виходячи з положення, висунутого Т.С. Комаровою можна довести, що розвиток художньо-творчих здібностей в одному виді художньої діяльності сприяє розвитку здібностей в іншому виді художньої діяльності.

Найбільш доступним матеріалом для роботи з дошкільниками являється папір. Папір - матеріал універсальний. Він легко ріжиться, рветься, скручується, мнеться, згинається, склеюється. Він незамінний в роботі з дітьми. Зараз існують різноманітні сорти паперу і майже всі вони можуть бути використані для створення поробок.

Під час роботи з папером у дітей розвиваються вміння бачити об'ємну форму предмета, аналізувати його складові частини, діти привчаються користуватися ножицями, клеєм.

Для виготовлення іграшки слід давати папір хорошої якості, різних кольорів. Зроблені дітьми іграшки повинні використовуватися в іграх. В

куточку СХІД повинен бути весь необхідний матеріал для конструювання з паперу.

Конструювання з паперу розпочинається з середньої групи. Дітей навчають виготовляти іграшки на основі паперу складеного навпіл. Спочатку навчають дітей прийомам згинання паперу: покласти аркуш прямокутної форми вузькою стороною до себе і зігнути так, щоб сторони і кути зійшлися, добре загладити лінію згину. Вона повинна бути чіткою, без зморшок, інакше іграшка матиме непривабливий вигляд.

Дошкільники можуть відразу запам'ятати та відтворити не більше 2-3 нових операцій. Тому процес виготовлення іграшок має відбуватися поетапно: нагадати й запропонувати повторити прийоми засвоєні на попередніх заняттях, показати нові прийоми, запропонувати дітям відтворити їх самостійно.

Завдання педагога – сформувати у дітей перші найпростіші навички оперування папером. Клеєм та ножицями, заохотити до правильного й точного виконання всіх необхідних дій; викликати в дитини позитивні емоції від успішного виконання завдання

На першому занятті вихователь демонструє декілька іграшок - саморобок і наголошує на тому, що такі іграшки можна виготовити з паперу.

Система навчання передбачає на кожен прийом виготовлення декілька занять, спочатку діти виготовляють за показом та поясненням вихователя. Тематика занять проста: - «Поздоровчі листівки», «Альбом», прапорці, будиночок, вагончик, автомобіль, автобус. Де діти спочатку складають навпіл аркуш квадратної чи прямокутної форми, а потім наклеюють до основної частини готові деталі: колеса, вікна, двері тощо.

Перш, ніж розпочати роботу, діти продумують, як з'єднати частини між собою, яку частину і де намазати клеєм .

Основний прийом навчання - використання зразка з показом та поясненням.

На перших заняттях пояснення детальні вони, повинні бути чіткими та короткими. По ходу оволодіння навичками, воно стає менш детальним. Вихователь проводить обстеження зразка, пропонує які деталі потрібно використовувати в роботі. Спираючись на досвід дітей, обговорює послідовність виконання роботи. Якщо дітям дають складну роботу, яка потребує від них цілого ряду дій, то тут вихователь детально пояснює й показує виконання роботи.

Якщо робота проста й знайома, то вихователь аналізує зразок і зовсім не пояснює хід виконання роботи.

В кінці півріччя, коли у дітей накопичився запас знань, проводять заняття по задуму. За 1 - 2 дні до заняття вихователь готує виставку знайомих поробок з паперу та згадує з дітьми як їх робити, пропонує підібрати заготовлені матеріали для роботи.

Аналізуючи дитячі роботи вихователь перш за все відмічає ті роботи, в яких діти проявили творчість.

Потрібно приділити особливу увагу способу наклеювання: як намазати клеєм деталь, як користуватися серветкою, перевірити чи правильно

наклеєні деталі. Вихователь повинен звертати увагу не тільки на те, щоб дитина виготовила Іграшку, але й- на те, як вона працює, чи все розуміє. У дітей старшого дошкільного віку інтерес до занять по конструюванню значно зростає. У них вже сформовані навички роботи з папером, з'являється більш самостійності в виборі задуму. Діти можуть проявляти старанність і наполегливість в оволодінні новими способами роботи. Але всі ці навички ще недостатньо сформовані і потребують контролю з боку вихователя.

Дітей навчають виготовляти іграшки саморобки:

- 1) з аркушу паперу складеного вчетверо (ширма-шафа);
- 2) складати квадрат на 16 маленьких квадратів, відрізати низку квадратів для отримання 12, 9 квадратів;
- 3) складати папір по діагоналі суміщаючи сторони та кути;
- 4) в різних напрямках;
- 5) складати коло по діаметру та склеювати в конус;
- 6) виготовляти Іграшки по готовій викрійці, робити надрізи;
- 7) створювати об'ємні фігурки тварин, птахів на основі конусів та циліндрів.

Перші заняття присвячені повторенню пройденого матеріалу; способи виготовлення діти згадують самостійно. Новим способам конструювання відводиться декілька занять з послідовним ускладненням.

На першому занятті вихователь обстежує зразок, пояснення повинно бути чітким, конкретним. Якщо завдання складне використовується поетапний показ. Потім вихователь показує готовий зразок, лише нагадує послідовність роботи, не показуючи способів виготовлення іграшки.

У дітей удосконалюються навички планувати свою роботу, проявляти ініціативу, творчість. Важливим моментом в організації занять є постановка мети і відповідна мотивація трудової діяльності. Діти повинні знати для кого і для чого вони виготовляють іграшки, яка конкретна користь від їх діяльності.

Якщо для старших дошкільників робота з папером, клеєм найбільш простий і доступний спосіб створення художніх робіт, то в молодшому віці навпаки. Особливо важко працювати з малюками на початку року. Труднощі адаптаційного періоду, несформованість навичок, невміння оцінити свої сили часто призводить до того, що у дітей губиться інтерес до роботи.

Для того, щоб робота з папером, ножицями не стала для малюків важким та нудним обов'язком існує альтернативна методика Петрової І.М. "Волшебные полоски для самых маленьких". В даній методиці заняття побудовані з врахуванням широкого використання ігрових прийомів що дозволяв:

- навчити дітей простому сенсорному аналізу,
- сприянню розвитку дрібної моторики,
- забезпечити правильне сприймання трудових процесів,

- допомога оволодінням послідовністю мікро-процесів від простого до складного,
- навчити створенню створення та перетворення предметів,
- виховувати бережне відношення до предметів та іграшок, як результату своєї праці та прані дорослих.

За даною методикою дітей навчають створювати об'ємні іграшки - саморобки зі смужок паперу вже з II молодшої групи (краплинки, бульбички, потім об'ємні квіти, ліхтарики, фігурки тварин, тощо).

В різних вікових групах в кінці заняття вихователь обов'язково проводить аналіз дитячих робіт. Надзвичайно важливим моментом на останньому етапі заняття є обговорення і оцінка результатів дитячої праці. Вона має бути доброзичливою повчальною і аж ніяк не нормальною. Поза увагою педагога не повинні залишитися прояви позитивних або негативних моральних якостей (взаємодопомога, співчуття до невдач товаришів, або радість за нього).

Аналізувати роботи можна за таким планом:

- Загальна характеристика роботи.
- Відзначення позитивного в роботі й поведінці.
- Тактовне і доброзичливе вказування на недоліки.

Ні в якому разі не можна протиставляти результати праці різних дітей. Це принижує гідність у одних і може викликати зверхність у інших. Значний виховний і розвиваючий ефект дає залучення дітей до активного обговорення робіт товаришів та своїх власних.

Цю роботу треба розпочинати з середньої групи. Малюкам пропонують розповісти про окремі фрагменти роботи (Як ти це зробив? Як з'єднав деталі?). При цьому доцільно аналізувати від ігрового персонажу.

У старшому дошкільному віці дітей навчають самостійно аналізувати роботи свої та інших дітей. Завдання педагога - навчити доброзичливо та з повагою ставитися до результатів праці однолітків, тактовно й справедливо говорити про недоліки.

При навчанні аналізувати іграшки - саморобки педагог може скористатися схемою розробленою Куцановою Л.В.

Оцінка роботи в цілому	Оцінка деталей та елементів	Добір кольорів	Відповідність зразку	Охайність	Естетичне оформлення, проявлення творчості	Міцність	Відповідність форми, кольору, пропорції предмету
------------------------	-----------------------------	----------------	----------------------	-----------	--	----------	--

КОНСТРУЮВАННЯ З ПРИРОДНОГО ТА ІНШИХ МАТЕРІАЛІВ.

Робота з природним та покидьковим матеріалом відіграє велику роль в формуванні особистості дитини.

Радість від спілкування з природою, насолоду від процесу виготовлення Іграшки створюють позитивний емоційний настрій і позитивні емоції, а це є важливим стимулом виховання працелюбності.

Особливо цінним пізнавальним у виховному відношенні є робота з природними та покидьковими матеріалами. Природний матеріал - складова для розвитку фантазії, творчості, уяви ствооення поробок дає змогу дивитися на світ очима творця, а не споживача. Процес створення поробок позитивно впливає на розвиток естетичних почуттів, формуються певні навички та уміння, розвиває дрібну моторику рук; пам'ять, інтелектуальну та творчу активність. Під час виготовлення виробів перед дітьми постають проблемні ситуації, розв'язання яких потребує певних знань: як правильно дібрати матеріал необхідної форми, який спосіб з'єднання деталей, вибрати іграшки. З допомогою вихователя діти розв'язують ці завдання, вчаться з'ясовувати причини своїх невдач, способи їх усунення. У процесі такої наполегливої роботи в них формуються наполегливість, цілеспрямованість, уміння доводити розпочату справу до кінця. Тут важливо, щоб на заняттях панувала атмосфера радості праці.

В.Сухомлинський зазначав: "Радість праці - самовираження в ній. Це той складний духовний стан, коли людина з подивом і захопленням бачить витвір своїх рук, знаходить у ньому саму себе, свої напруження..."

Природні матеріали діляться на 3 групи:

1. Рослинного походження (листя, квіти, плоди гілки, коріння, кори ...)
2. Матеріали тваринного походження (яєчна шкаралупа, шкіра, хутро, пір'я).
3. Мінерального походження (пісок, глина, ракушки).

Заготовляти природні матеріали необхідно влітку та восени, коли вони повністю поспіли, так як коли плоди недозрівші після висихання вони втрачають свою привабливість змінюють форму, зморщуються.

Слід привчати дітей до того, що ламати гілки, зривати квіти, листя не можна, а потрібно збирати лише сухі гілки, опале листя, в групі повинно бути спеціально відведе не місце для матеріалів та інструментів. В коробках зберігають природні матеріали по видам. Забороняється використовувати матеріали, які можуть призвести до травм. Робота з інструментами ведеться під наглядом вихователя з чітким дотриманням техніки безпеки.

Для роботи необхідно мати необхідні інструменти: ножиці, ніж для художніх робіт, шило, голки, плоскогубці, кусачки, скотч, дріт, пінцет, пластилін, пензлики для клею, бавовняна ганчірка для витирання клею.

Перш, ніж приступити до виготовлення поробок, природні матеріали потрібно підготувати. Жолуді проколюються шилом, поки свіжі, в місця

проколів втикають сірнички чи паличку. Щоб шишки не розкривались, потрібно їх потримати в рідкому столярному клею, або перетягнути шпагатом. Гілочки збирати зігнуті, які мають форму гострих, прямих та тупих вуглів. З якості основи, на які встановлюють фігурки дерев, кору, фанеру, корневша, прикривають мохом.

Спочатку виготовляють поробки з тих матеріалів, які швидко псуються: жолуді, каштани.

Починаючи з середньої групи розпочинається конструювання з природного та покидькових матеріалів. В цій групі робота носить характер співтворчості вихователя і дітей, проводиться з підгрупами дітей. Поробки не складні, так як у дітей цього віку досвід ще не значний. Перш за все у них треба викликати інтерес до конструювання іграшок. Спочатку потрібно навчити дітей виготовляти прості поробки: "грибок, пташку, черепашку, комаху-сонечко, човник з парусом. Всі вироби на початку навчання діти виготовляють по зразку вихователя з чітким словесним поясненням.

Важливо провести обстеження іграшок, з природи. Вказаний вид роботи характеризується двома основними етапами : (0.3.Запорожець). На I етапі дитина аналізує іграшку, яку він буде виготовляти, виявляє умови для досягнення мети, планує послідовність роботи над нею, підбира необхідний матеріал, та визначає практичні навички за допомогою яких буде досягнута мета.

На II етапі дитина безпосередньо приступає до створення іграшки. При цьому він вчиться підчиняти свою поведінку поставленій меті. Кінцевим результатом роботи повинна бути не тільки створена поробка, але й формування у дітей певного рівня розумових дій, конкретних практичних навичок та прийомів роботи.

Основний спосіб з'єднання частин - пластилін, клей. Після того, коли у дітей сформується певні навички, вихователь може розглянути та проаналізувати зразок, і не показувати прийомів конструювання, особливо коли іграшка проста.

В старшій групі - продовжується робота по виготовленню іграшок.

Заняття проводяться підгрупами. Діти залучають до збору матеріалів, знайомлять з новими видами природного матеріалу, засвоюють їх властивості. Вчать новому способу скріплення частин - вклеюванню з місце проколу сірника чи гілочки.

Вихователь повинна продумати розплановку столів так, щоб вона могла добре бачити всіх дітей, а дітям було видно зразок та чути пояснення вихователя. Обов'язково проводиться попередня робота з дітьми.

Виготовлення Іграшок, розпочинається з виконання роботи по зразку. Діти аналізують зразок, визначають способи з'єднань, планують, послідовність роботи. Починають виготовляти з простих конструкцій поступово переходять до складних.

На початку року краще розпочинати роботу з рослинного матеріалу. Навчають самостійно підбирати матеріали для виготовлення іграшок та

замінювати іншими для виготовлення однієї і тієї ж іграшки, але з різних матеріалів. Наприклад: у метелика голова - кісточка з вишні, брюшко з пирію чи подорожника цвіт, а крила крилатки клена або липи.

Для з'єднання використовують клей, сірники, палички, нитки, дрiт.

Коли проводять заняття по задуму, вихователь заздалегідь пропонує дітям, що вони будуть робити, з якого матеріалу. Успіх таких занять залежить від підготовчої роботи чим більш вони зацікавляться роботою тим цікавими будуть їх роботи. Дітей навчають створювати колективні роботи на теми казок. Діти старшого дошкільного віку вже здатні самостійно розподіляти обов'язки між собою. Їх навчають встановлювати свої іграшки на підставці, закріплювати їх за допомогою клею то пластиліну. Вихователь приділяє увагу показу способу з'єднань частин фігурок. Якщо іграшка складна використовується поетапний показ, використовується і частковий показ якогось нового прийому..

Вихователь під час роботи виховує в дітей моральні якості; іграшку виготовляють в дарунок комусь. Обов'язково іграшки - саморобки використовують по призначенню. Доцільно використовувати іграшки дитячих робіт.

Систематичні, добре продумані й організовані заняття навчають дітей користуватися інструментами, виготовляти різноманітні вироби і невеликі предмети, економно витратити матеріали і дбайливо ставитися до виробів. Усе це сприятиме вихованню працьовитості, формуванню елементів культури праці й культури поведінки під час трудової діяльності.

Щоб заняття з художньої праці відповідали поставленим навчально-виховним завданням, вони мають бути цікавими, викликати певне емоційне піднесення та настрій. Інтерес до них у будь-якій групі забезпечується новизною завдань, активні дії, позитивні емоції, бажання досягти результату.

Зацікавленню цим видом діяльності сприятиме й використання ігрових прийомів, деяких жанрів фольклору, дидактичних ігор, дослідницько-експериментальної роботи при ознайомленні з різними матеріалами. Велике значення мають і зустрічі з народними умільцями, відвідування різноманітних виставок то організація дитячих виставок.